

SACHAROVPRISSET FÖR TANKEFRIHET

2006

Sa
kharov
2006

PARLAMENTO EUROPEO
EVROPSKÝ PARLAMENT EUROPA-PARLAMENTET
EUROPÄISCHES PARLAMENT
EUROOPA PARLAMENT ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ
EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPEEN PARLAMENTO EUROPEO
EIROPAS PARLAMENTS
EUROPOS PARLAMENTAS EURÓPAI PARLAMENT
IL-PARLAMENT EWROPEW
EUROPEES PARLEMENT PARLAMENTO EUROPEJSKI
PARLAMENTO EUROPEU
EURÓPSKY PARLAMENT EVROPSKI PARLAMENT
EUROOPAN PARLAMENTTI
EUROPAPARLAMENTET

Fotografier: Europaparlamentets fototjänst
Fotografier: Wei Jingsheng: Shanshan Wei-Blank
 Leyla Zana: © SIPA PRESS
 Salima Ghezali: © Jacques Torregano/L'E.d.J.
 Ibrahim Rugova: LDK
 Xanana Gusmão: Reuters Pool
 ¡BASTA YA!: El País
 Kamwenho: med tillstånd av LUSA
 Nurit Peled-Elhanan: med tillstånd av Avraham Elhanan
 Izzat Ghazzawi: Tore Kjeilen/LexicOrient
 Kofi Annan: UN/DPI Photo
 Det vitryska journalistförbundet: BAJ Logo
 Kvinnor i vitt: AP
 Hauwa Ibrahim: AP
 Reportrar utan gränser: AP

Europaparlamentet delar sedan 18 år tillbaka, dvs. sedan 1988, ut Sacharovpriset för tankefrihet till personer eller organisationer som på ett betydande sätt bidragit till kampen för de mänskliga rättigheterna i sina respektive länder och internationellt sett.

Sacharovpriset röner en allt större uppskattning, vilket ger Europaparlamentet en starkare röst i världen när det gäller området mänskliga rättigheter. Det är en stor ära för oss att det finns de som kallar priset en "lillebror" till Nobels fredspris. Det aktiva nätverk som upprätthålls av tidigare mottagare av Sacharovpriset bidrar också till det positiva bemötandet.

I år, 2006, tilldelas Sacharovpriset Aljaksandr Milinkevitj, ledaren för den demokratiska oppositionen i Vitryssland. Genom sina personliga egenskaper och sin verksamhet förkroppsligar Aljaksandr Milinkevitj våra grundläggande värderingar: demokrati, frihet, rättsstatsprincipen och yttrandefrihet.

Europaparlamentet har upprepade gånger gett uttryck för sin oro över den försämrade situationen när det gäller demokratin, rättsstaten och de mänskliga rättigheterna i Vitryssland, i synnerhet mötes-, yttrande- och tankefriheten i egenskap av grundläggande mänskliga behov. Europaparlamentet har också uttryckt förhoppningen att Vitryssland skall inta sin rättmätiga plats bland de europeiska demokratierna och bli en pålitlig partner inom den europeiska grannskapspolitiken.

Bland tidigare mottagare av Sacharovpriset återfinns också det vitryska journalistförbundet, som tilldelades priset 2004 för sitt enastående engagemang för yttrandefriheten och främjandet av en oberoende journalistik i Vitryssland.

Sedan dess har Europaparlamentets interparlamentariska delegation för förbindelserna med Vitryssland gjort det möjligt för oss att ytterligare utveckla kontakterna med landet. Under de senaste två åren har delegationens medlemmar arbetat aktivt för att förbättra situationen i Vitryssland, som är ett viktigt land och därtill ett av EU:s grannländer i öst. Jag har personligen haft tillfälle att träffa Aljaksandr Milinkevitj två gånger under 2006.

Likväl kommer utvecklingen av närmare förbindelser att bero på landets vilja att anta europeiska normer för demokrati och mänskliga rättigheter och iakttä sina internationella åtaganden på området. Vi hoppas särskilt att få ett slut på trakasserierna av medlemmar av oppositionen, studenter och journalister. Vi anser att fria och rättvisa val, pluralism, ett starkt civilt samhälle och fria massmedier är nödvändiga förutsättningar för ett europeiskt framtidsperspektiv.

Fredlig opposition mot makten, respekt för lagar och internationella överenskommelser och förkastande av censur – årets pristagare företräder både de metoder och de mål som inspirerade Andrej Sacharov och som utgör inspirationskällor för oss alla i Europaparlamentet. På Europaparlamentets vägnar önskar jag Aljaksandr Milinkevitj mod att fortsätta sin kamp för frihet och demokrati i Vitryssland.

Josep Borrell Fontelles
Europaparlamentets talman

2006
Sacharov

Uppkallat efter Andrej Sacharov

Sedan 1988 delar Europaparlamentet årligen ut Sacharovpriset, ett pris för tankefrihet, för att i Andrej Sacharovs anda belöna personer eller organisationer för deras insatser till förmån för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter och mot förtryck och orättvisa.

Andrej Sacharov (1921–1989), som var en känd fysiker, medlem av Vetenskapsakademien, dissident och mottagare av Nobels fredspris 1975, sände från sin exil i Gorkij ett meddelande till Europaparlamentet i vilket han rörd uttryckte sin glädje över att parlamentet ville instifta ett pris för tankefrihet som skulle bära hans namn. Han betraktade med rätta priset som en uppmuntran för alla dem som liksom han själv engagerat sig i kampen för att de mänskliga rättigheterna skall respekteras.

I sin utveckling från atomforskare till motståndare mot det politiska systemet engagerade han sig i sina skrifter inte bara för frigivningen av oliktankande i sitt eget land, utan också för förhållandet mellan vetenskap och samhälle, fredlig samexistens och tankefrihet. I hela världen förkroppsligade Andrej Sacharov kampen mot åsidosättandet av de grundläggande rättigheterna. Varken allvarliga hotelser eller förvisning kunde krossa hans motstånd.

På samma sätt som Sacharov har Sacharovpristagarna visat hur mycket mod, tålamod och inre styrka som krävs för att försvara de mänskliga rättigheterna och kräva att de tillämpas universellt. Nästan alltid har deras insatser för människovärdet varit förenat med stora uppoffringar – och inte sällan med förföljelse, förlust av den personliga friheten eller med exil.

Med Sacharovpriset belönar Europaparlamentet särskilt framstående insatser för tankefrihet och yttrandefrihet som vänder sig mot intolerans, fanatism och hat. Därigenom uttrycker parlamentet sin övertygelse att de grundläggande fri- och rättigheterna inte bara omfattar rätten till liv och personlig säkerhet utan också åsikts- och yttrandefriheten. Dessa utgör det bästa skyddet mot förtryck och en måttstock för ett demokratiskt och öppet samhälle.

I artikel 19 i Förenta nationernas konvention om medborgerliga och politiska rättigheter av den 16 december 1966 fastslås rätten till åsiktsfrihet och yttrandefrihet, som inkluderar följande: "Var och en har rätt till yttrandefrihet. I denna rätt ingår frihet att oberoende av territoriella gränser söka, ta emot och sprida uppgifter och idéer av alla slag, i tal, i skrift och i tryck, i konstnärlig form eller genom annat valfritt uttrycksmedel." Det är i denna anda som Europaparlamentet har instiftat Sacharovpriset.

Europaparlamentet delar ut människorättspriset på 50 000 euro i samband med ett högtidligt sammanträde i Strasbourg som äger rum kring den 10 december, dagen för undertecknandet av FN:s allmänna förklaring om mänskliga rättigheter år 1948.

De mänskliga rättigheterna i Europaparlamentet

Europeiska unionen grundar sig på principerna om frihet, demokrati, respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter samt rättsstatsprincipen. Dessa principer är gemensamma för alla medlemsstater och finns inskrivna i Fördraget om Europeiska unionen. Europeiska unionen respekterar de grundläggande rättigheterna i Europeiska människorättskonventionen, som undertecknades av alla nuvarande medlemsstater i Rom 1950 under Europarådets beskydd. Konventionen är för EU och dess medlemsstater vid sidan av Förenta nationernas allmänna människorättsförklaring och efterföljande avtal samt EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna det viktigaste folkrättsliga dokumentet om mänskliga rättigheter.

I EU-fördraget föreskrivs att rättigheterna för en medlemsstat som allvarligt och vid upprepade tillfällen bryter mot principerna kan dras in och att varje ny medlemsstat är ovillkorligt bunden av dem. I förhållandet till tredje land fastställs det i fördraget att utvecklingen och stärkandet av demokratin och rättsstaten liksom respekten för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter är ett av de viktigaste målen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken och utvecklingsarbetet.

Europaparlamentet har i stor utsträckning bidragit till att dessa mål inskrivits i fördraget. Parlamentet har uppmuntrat att mer och mer prioritera människorättsfrågor, inte minst på grund av påtryckningar från medborgare både inom och utanför EU och ett flertal olika initiativ från icke-statliga organisationer.

Strax innan ministerrådet utarbetar EU:s årliga rapport om situationen för de mänskliga rättigheterna sammanställer utskottet för utrikesfrågor en årlig rapport för behandling i kammaren om situationen för de mänskliga rättigheterna inom och utanför EU i samband med förbindelserna med tredjeländer. Underutskottet för mänskliga rättigheter, som återinrättades i början av den sjätte valperioden, är det organ inom Europaparlamentet som tar parlamentariska initiativ på detta område och utgör ett permanent forum för samtal med människorättsaktivister om situationen för de mänskliga rättigheterna och demokrati i tredjeländer. Dessutom anordnar utskottet för utveckling regelbundna sammanträden om människorättsfrågor i AVS-länderna eller om frågor såsom barnsoldater och barnslavar. I dessa sammanträden deltar både icke-statliga människorättsorganisationer och företrädare för de berörda regeringarna.

Vid de månatliga debatterna om angelägna frågor behandlas också människorättsfrågor, särskilt enskilda fall, varvid de berörda regeringarna anmodas att vidta åtgärder. Regeringarnas reaktioner tyder på att det finns en stor känslighet för kritik som framförs av Europaparlamentet. Ibland får resolutionerna omedelbar verkan, och de ligger ofta till grund för ministerrådets åtgärder.

Parlamentet kan genom sina lagstiftningsmässiga befogenheter vägra att samtycka till viktiga överenskommelser med ett tredjeländ som det skulle visa sig att landet gör sig skyldigt till allvarliga kränkningar mot de mänskliga rättigheterna och de demokratiska principerna. Parlamentet kräver fullständig respekt för den människorättsklausul som finns i varje överenskommelse, och som i extrema fall kan innebära att

överenskommelsen hävs. Parlamentet stärker sin roll ytterligare genom att anta politiska resolutioner i samband med samtyckesförfarandet, hålla utfrågningar med företrädare för det civila samhället i tredjeländer, skicka tillfälliga delegationer som på plats kan utvärdera situationen för de mänskliga rättigheterna samt inte minst genom den parlamentariska politiska dialogen som framför allt Europaparlamentets interparlamentariska delegationer deltar i. Vid de regelbundna möten som hålls med parlamentsledamöter från partnerskapsländerna diskuterar Europaparlamentets delegationer ofta enskilda fall, vilket många gånger har gett goda resultat.

Det viktigaste politiska forumet för dialogen mellan Europaparlamentet och AVS-ländernas parlamentsledamöter är den gemensamma parlamentariska AVS-EU-församlingen. Parlamentariska församlingen för EU-Medelhavsområdet kommer att innebära nya möjligheter till en strukturerad dialog om mänskliga rättigheter och demokratiseringsfrågor med Medelhavsländerna.

Europaparlamentet följer också noggrant arbetet i rådet för mänskliga rättigheter som inrättades i juni 2006.

Europaparlamentet har spelat en avgörande roll när det gäller att uppmärksamma de mänskliga rättigheterna på gemenskapsnivå. Parlamentet tar en rad specifika initiativ för att bland annat förhindra tortyr, skydda minoriteter, förebygga konflikter, främja kvinnors och barns rättigheter, skydda människorättsaktivister samt främja ursprungsbefolkningars och funktionshindrades rättigheter.

Parlamentet bidrog aktivt till kampanjen för ett FN-moratorium för avskaffande av dödsstraffet, till de nationella och internationella parlamentens världskonferens mot dödsstraff, till inrättandet av den internationella krigsförbrytartribunalen och det europeiska observationsorganet mot rasism och främlingsfientlighet, samt till EU-kampanjen mot kvinnovåld. Genom att sända ut valobservatörer för övervakning av politiska val bidrar parlamentet dessutom ytterligare till att stärka demokratin i tredjeländer.

Europaparlamentet har inom ramen för sina budgetbefogenheter lyckats att väsentligt öka anslagen till demokrati- och människorättsprogram. För detta har parlamentet skapat en egen budgetpost för det europeiska initiativet för demokrati och mänskliga rättigheter, varifrån medel tas till en rad projekt i 32 länder. I första hand berörs följande områden: främjande av demokrati, rättsstatsprincipen och god statsförvaltning, avskaffande av dödsstraffet, bekämpning av tortyr och straffrihet, samt stöd för internationella brottmålsdomstolar och Internationella brottmålsdomstolen, bekämpning av rasism, främlingsfientlighet och diskriminering av minoriteter, samt skydd för ursprungsbefolkningarnas rättigheter. År 2006 lyckades Europaparlamentet framgångsrikt driva igenom att ett separat instrument bibehålls för att finansiera sådan verksamhet.

Europaparlamentet fäster stor vikt vid medborgarnas ekonomiska och medborgerliga rättigheter i unionen, åtgärder för att bekämpa rasism, religiös intolerans och främlingsfientlighet samt behandlingen av asylsökande och migrerande arbetare. Situationen för de grundläggande rättigheterna i EU behandlas i utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor. De medborgare som anser att de inte behandlats i enlighet med sina grundläggande rättigheter kan vända sig till Europeiska ombudsmannen och till Europaparlamentets utskott för framställningar. Ombudsmannen behandlar klagomål som rör EU-organens verksamhet, medan utskottet för framställningar behandlar framställningar om medlemsstaternas agerande i strid mot fördragen, vilka ofta leder till ett överträdelseförfarande som i sin tur leder till att en medlemsstat måste ändra sin lagstiftning så att den stämmer överens med gemenskapslagstiftningen.

PRISTAGARNA

1988	NELSON ROLIHLAHLA MANDELA och ANATOLI MARCHENKO (POSTUMT)	10
1989	ALEXANDER DUBCEK	11
1990	AUNG SAN SUU KYI	11
1991	ADEM DEMAÇI	12
1992	LAS MADRES DE LA PLAZA DE MAYO	12
1993	OSLOBODJENJE	13
1994	TASLIMA NASREEN	13
1995	LEYLA ZANA	14
1996	WEI JINGSHENG	14
1997	SALIMA GHEZALI	15
1998	IBRAHIM RUGOVA	15
1999	XANANA GUSMÃO	16
2000	¡BASTA YA!	16
2001	IZZAT GHAZZAWI och NURIT PELED-ELHANAN och DOM ZACARIAS KAMWENHO	17
2002	OSWALDO JOSÉ PAYÁ SARDIÑAS	18
2003	FN:S GENERALSEKRETERARE KOFI ANNAN och HELA FN:S PERSONAL - SÄRSKILT FÖR ATT HEDRA MINNET AV SERGIO VIEIRA DE MELLO och DE MÅNGA ANDRA FN-TJÄNSTEMÄN SOM MIST LIVET UNDER SITT ARBETE FÖR FRED I VÄRLDEN	19
2004	DET VITRYSKA JOURNALISTFÖRBUNDET	19
2005	KVINNOR I VITT, HAUWA IBRAHIM OCH REPORTRAR UTAN GRÄNSER	20
2006	ALJAKSANDR MILINKEVIJ	08

Aljaksandr Milinkevitj

Aljaksandr Milinkevitj är ledare för den demokratiska oppositionen i Vitryssland.

Han valdes till gemensam presidentvalskandidat för den förenade demokratiska oppositionen i oktober 2005 och lyckades hålla oppositionen samlad i en enad front mot Aljaksandr Lukasjenka under hela kampanjen inför presidentvalet den 19 mars 2006.

Aljaksandr Milinkevitj föddes 1947 i staden Hrodna i Vitryssland i en familj av övertygade frihetskämpar. År 1969 avlade han examen vid institutionen för fysik och matematik vid lärarhögskolan i Hrodna.

Efter avslutade forskarstudier vid institutet för fysik vid Vitrysslands vetenskapsakademi 1972 arbetade han som forskningsassistent och därefter som föreståndare för institutionen för fysik vid universitetet i Setif i Algeriet 1980–1984. Åren 1978–1980 och 1984–1990 arbetade han som biträdande professor vid det statliga universitetet i Hrodna.

Åren 1990–1996 var han biträdande borgmästare i staden Hrodna. Han engagerade sig i den nationella politiken och spelade en aktiv roll som kampanjledare för Siamion Domas, motkandidaten till president Aljaksandr Lukasjenka i presidentvalet 2001.

Trots den ökade repressionen från de vitryska statliga myndigheternas sida inför presidentvalet fem år senare, i mars 2006, manade han till en sant demokratisk framtid för Vitryssland och trädde fram som ett reellt alternativ till Lukasjenkas auktoritära styre.

Aljaksandr Milinkevitj blev den officiella presidentkandidaten för den förenade demokratiska oppositionen i Vitryssland. Över 100 000 underskrifter samlades in till stöd för hans kandidatur. Hans diplomatiska sätt att förhandla och försiktighet vid offentliga framträdanden har bidragit till att han har vunnit ett kraftigt internationellt stöd för sin kamp.

Enligt EU:s bedömning var valen varken fria eller rättvisa, och valfusk förekom. Officiellt erhöll han 6 % av rösterna, men enligt inofficiella rapporter var det folkliga stödet för honom mycket starkare.

I januari 2006 var han inbjuden till Europaparlamentet och deltog där i ett bilateralt möte med talman Josep Borrell Fontelles. Dessutom medverkade han vid ett möte i Europaparlamentets utskott för utrikesfrågor, där det politiska programmet för Vitrysslands förenade demokratiska opposition diskuterades.

Situationen i fråga om de mänskliga rättigheterna i Vitryssland har försämrats efter valet i mars 2006. Myndigheterna antog en lag enligt vilken verksamhet som uppfattas som kritisk mot staten kriminaliseras. Fortfarande tystas och fängslas journalister, aktivister och andra kritiker som av den nuvarande regimen anses vara politiskt obekväma.

Aljaksandr Milinkevitj var talman Josep Borrell Fontelles officiella gäst vid Europaparlamentets plenarsession i Strasbourg i april 2006. Under detta besök, som ägde rum strax efter presidentvalet i Vitryssland, framträdde han vid ett gemensamt möte för utskottet för utrikesfrågor och delegationen för förbindelserna med Vitryssland. Han hade också överläggningar med talmannen Josep Borrell, ledarna för alla politiska grupper i Europaparlamentet, kommissionsledamoten Benita Ferrero-Waldner och den höge representanten Javier Solana. Vid plenarsammanträdet mottogs han med stående ovationer av hela kammaren i samband med omröstningen om resolutionen om Vitryssland.

I april 2006 satt han tillsammans med andra medlemmar av oppositionen fängslad i 15 dygn för att ha deltagit i ett "tillståndslöst massmöte", en fredlig demonstration i Minsk på 20-årsdagen av Tjernobylnkatastrofen. Under sommaren 2006 dömdes flera aktivister och politiker till fängelsestraff på upp till fem och ett halvt år. Förutom aktivisterna själva drabbades även deras familjer.

Förtrycket till trots är Aljaksandr Milinkevitj fast besluten att fortsätta sin kamp för en demokratisk framtid i landet och för att det vitryska folket skall återfå sina grundläggande rättigheter i det allt kärvare politiska klimatet.

Genom att tilldela honom Sacharovpriset vill Europaparlamentet visa sin erkänsla för hans ansträngningar och uttrycka sitt starka engagemang för att Vitryssland skall kunna finna sin väg till demokrati och fullt ut delta i ett fritt och enat Europa.

Nelson Rolihlahla Mandela

Nelson Rolihlahla Mandela, som föddes 1918 i Umatata i Sydafrika, valdes 1994 i de första fria valen till Republiken Sydafrikas president och regeringschef. Han har tillbringat större delen av sitt liv i fängelse. Som ledare för ANC (African National Congress) var Mandela för sina anhängare i Sydafrika och världssamfundet symbolen för den svarta befolkningens motstånd mot den människoföraktande apartheidregimen. Vid tidpunkten för prisutdelningen 1988 befann sig Mandela fortfarande i husarrest.

Nelson Mandela drog sig tillbaka från det offentliga livet i juni 1999, men han engagerar sig även idag för sina ideal och värderingar i två välgörenhetsorganisationer, Nelson Mandela Foundation och Nelson Mandela Children's Fund.

I sitt anförande under ett parlamentssammanträde som uppmärksammade att Sydafrika varit en demokrati i 10 år sade Nelson Mandela: "En av våra principer i jakten på och vid upprättandet av en orasistisk och allomfattande demokrati i vårt land har varit att det finns bra män och kvinnor inom samtliga grupper i samhället, och att i ett öppet samhälle skall dessa sydafrikaner samlas och tillsammans uppnå allmännyttiga mål. ... Historiska fiender lyckades förhandla fram en fredlig övergång från apartheid till demokrati just tack vare att vi var beredda att acceptera den inneboende godheten hos den andra parten."

Alexander Dubček

Genom att ge Sacharovpriset 1989 till Alexander Dubček (1921–1992) ville Europaparlamentet hylla en av initiativtagarna till förnyelsen och förändringarna i det gamla östblocket och den mest framträdande gestalten i den reformrörelse som kom att kallas "Pragvåren".

Hans mål, som var att ge socialismen ett mänskligt ansikte, omintetgjordes den 21 augusti 1968, när Warszawapaktstaternas stridsvagnar körde in i hans land. Efter att ha blivit anklagad för förräderi, fråntagen alla sina ämbeten och utstött ur det tjeckiska kommunistpartiet försörjde sig Alexander Dubček fram till 1985 som arbetare. 1988 återvände han till det aktiva politiska livet och engagerade sig i medborgarrörelsen.

Efter revolutionen i Tjeckoslovakien valdes han till talman i det tjeckoslovakiska parlamentet. I sitt välkomstanförande vid prisutdelningen 1990 konstaterade Andrej Sacharov att Dubček även var en av de personer som hållit hoppet vid liv för de sovjetiska dissidenterna i deras långa kamp för glasnost. Alexander Dubček sade: "Min förhoppning är att den stora europeiska gemenskapsandan som ett resultat av Pragvåren skall vinna gehör både 1990 och under alla kommande år."

Anatoli Marchenko

En av de mest kända dissidenterna i f.d. Sovjetunionen, Anatoli Marchenko (1938–1986), avled i december 1986 av sviterna efter en hungerstrejk. Han hade då suttit mer än 20 år i fängelset i Tjistol. Han var medlem i en grupp som grundades 1975 och som särskilt arbetade för att ESK-slutakten från Helsingfors skulle efterlevas, i synnerhet klausulerna om den mänskliga dimensionen i säkerhet och samarbete.

Han avslöjade sanningen bakom de sovjetiska arbetslägren och fängelserna, vilket ledde till att han dömdes för antisovjetisk agitation och propaganda.

"Den enda möjligheten som finns att bekämpa det bestående onda och den bestående olagligheten är enligt min mening att känna till sanningen."

Aung San Suu Kyi

Oppositionspolitikern Aung San Suu Kyi föddes i Myanmar 1947. Hon har tilldelats Nobels fredspris och mottog Sacharovpriset 1990.

I augusti 1988 slog militären ned en landsomfattande generalstrejk för demokrati som riktades mot Myanmars sittande regering, och övertog själv makten. Suu Kyi återvände till Myanmar för att leda demokratirörelsen. Militärregimen reagerade dock med brutala repressalier och hon, liksom hundratals medlemmar i det av henne grundade Nationella demokratiförbundet (NLD) sattes 1989 i husarrest.

Trots NLD:s seger vid det fria parlamentsvalet 1990 höll sig militärregimen med hjälp av undantagstillstånd kvar vid makten. Suu Kyi vägrade att lämna landet och tillbringade sex år i husarrest tills hon frigavs i juli 1995.

Suu Kyi har gett uttryck för sin övertygelse på följande sätt: "Det är inte naturligt för den civiliserade människan att leva

i rädsla. Modet kommer alltid upp till ytan, även i den mest kvävande av diktaturer."

Den 30 maj 2003 häktades Aung San Suu Kyi på nytt tillsammans med 19 andra partimedlemmar och placerades i husarrest. Hon får inte ha någon som helst kontakt med sin familj, sina vänner och politiska likatänkande.

I oktober 2004 skärpte EU sina sanktioner mot Myanmar eftersom EU inte ansåg att regimen uppfyllt sina åtaganden, som bland annat var att frige Daw Aung San Suu Kyi och upphöra med påtryckningarna mot Nationella Demokratiförbundet. Också i dag kämpar hon under svåra förhållanden för demokratisk frihet och respekt för de mänskliga rättigheterna i sitt land.

Den 19 juni 2006 fyllde Aung San Suu Kyi 61 år. Hon frigavs officiellt från husarresten 2006, men i själva verket är hennes rörelse- och yttrandefrihet fortfarande begränsad.

Oslobodjenje

Dagstidningen Oslobodjenje tilldelades Sacharovpriset 1993.

Trots att journalistkollegor dödats och sårats, och trots att tidningshuset skjutits sönder av serbiska ställningar fortsatte cirka 70 journalister – muslimer, serber och kroater – med livet som insats att arbeta för utgivningen av denna tidning. Redaktionen befann sig i ett atomskyddsrum i källaren under tidningshuset i Sarajevo.

Enligt en av de dåvarande journalisterna, Zlatko Dizdarevic, senare bosnisk ambassadör, arbetar Oslobodjenje för att bevara och försvara Bosnien-Hercegovina som en självständig multietnisk stat.

”Våra ansträngningar går ut på att förhindra att landet ointetgöras, delas eller försvinner helt och hållet från kartan. Sarajevos befolkning, liksom Bosniens och Hercegovinas befolkning, kommer även i fortsättningen att kämpa mot en delning som härrör från ett Europa före första världskriget.”

Oslobodjenje, ”befrielse”, har fått sitt namn av att tidningen grundades 1943 av partisaner som kämpade mot den tyska ockupationen av Jugoslavien. 2003 firade Oslobodjenje således sitt 60-årsjubileum.

Adem Demaçi

Kosovoalbanen Adem Demaçi, som föddes 1936 i Pristina, tilldelades Europaparlamentets människorättspris 1991. Därigenom hedrades en man som hade tillbringat större delen av sitt liv i fängelse (1958–1990) för att han i tal och skrift kämpat för kosovoalbanernas rättigheter.

Trots fångenskapen lät han sig inte tystas ned. Gång på gång pekade han på den bistra sanningen om serbernas förtryck av de två miljoner albaner som lever i Kosovo.

”Yttrandefriheten är det första steget mot demokrati. Utan det fria ordet finns ingen dialog och utan dialog kan man inte finna sanningen och utan sanning är inga framsteg möjliga.”

Efter att ha frigivits övertog Adem Demaçi ledningen av rådet för försvar av de mänskliga fri- och rättigheterna. Han var politisk företrädare för Kosovos befrielsearmé (UCK) från 1998, då den serbiska offensiven mot armén inleddes, till 1999. Sedan dess har han undervisat och är ordförande för kommittén för ömsesidig förståelse, tolerans och samlevnad som omfattar albanska, serbiska, bosniska, turkiska, romska, hashkaliska och egyptiska företrädare, ”eftersom Kosovo tillhör alla” och ”vi vill skapa ett fritt, demokratiskt och multietniskt samhälle”.

Taslina Nasreen

När läkaren och författaren Taslima Nasreen, som föddes 1962 i Bangladesh, fick Sacharovpriset 1994 hade hon redan tagit sin tillflykt till Europa. Hennes verk, i vilka hon kritiserar religiös fundamentalism och särskilt kvinnoförtryck, är förbjudna i Bangladesh, och islamistiska fundamentalister hotar henne med döden.

I sitt tacktal vid prisutdelningen sade Nasreen att hon kommer från en del av världen där sociala spänningar och mänskliga svårigheter är outhärdliga. Som författare kan hon inte blunda för den dagliga nöden och för de människor som svälter ihjäl i slumområdena.

I september 1998 återvände Taslima Nasreen till Bangladesh till sin dödsjuka mor. Så snart nyheten om detta hade spritts krävde de religiösa fundamentalisterna på nytt hennes död. En domstol utfärdade en häktningsorder och hotade med att beslagta hennes tillgångar.

Europaparlamentet hörsammade Taslima Nasreens rop på hjälp och krävde i sin resolution att regeringen i Bangladesh skulle garantera hennes liv och säkerhet.

På grund av de fortsatta hoten lämnade Nasreen på nytt sitt land i januari 1999.

Las Madres de la Plaza de Mayo

Den argentinska rörelsen för mänskliga rättigheter ”Las Madres de la Plaza de Mayo” fick Europaparlamentets Sacharovpris 1992.

Från 1976 till 1983 härskade en militärdiktatur i Argentina. I april 1977 samlades 14 kvinnor för första gången på ”Plaza de Mayo” för att rikta en appell till president Videla. Till att börja med var mödrarnas syfte huvudsakligen att finna sina försvunna barn och att de personer som bar ansvaret för att 30 000 människor hade försvunnit under militärdiktaturen skulle få sitt straff. Efterhand kämpade de även för en oberoende rättsordning, för en förändring av det politiska systemet och för fred.

Mödrarna marscherar varje torsdag på Plaza de Mayo framför presidentpalatset Casa Rosada, vilket är en symbol för rörelsens motstånd. Vid demonstrationen bär de vita dukar som är ett universellt tecken för kampen för rättvisa.

De argentinska mödrarna önskar att de unga i landet skall visa engagemang och kämpa mot ett system som dömer miljontals argentinare till fattigdom och varken erbjuder dem utbildning, bostäder eller hälsovård.

Las Madres de la Plaza de Mayo har därför inrättat ett folkuniversitet, där ungdomar som inte har tillgång till utbildning kan få undervisning.

I december 2002 organiserade de sin tjuogoandra protestmarsch som varade i ett helt dygn och som hade temat ”nej till betalning av utlandsskulden”.

Las Madres de la Plaza de Mayo har inte slutat kämpa för rättvisa och sanning, och mödrarnas kamp har inte varit lätt. Det senaste kravet på utlämning av vissa tidigare militärer från diktaturens tid betraktades som dåliga nyheter efter att hoppet om en väg till rättvisa hade uppstått.

Salima Ghezali

Mottagaren av 1997 års Sacharovpris var Salima Ghezali, som föddes 1958 utanför Alger. Under 1980-talet engagerade hon sig främst inom den algeriska kvinnorörelsen, bland annat som grundande medlem av "Europas kvinnor och Maghreb" och som chefredaktör för kvinnotidningen "Nyssa", som hon startade.

Denna förespråkare för kvinnors rättigheter blev snart en övertygad förkämpe för mänskliga rättigheter och demokrati i Algeriet. Som utgivare av veckotidningen "La Nation" började hon redan 1994 allt oftare ställa frågor som rör censur. I sina artiklar betonade hon nödvändigheten av en fredlig och demokratisk lösning på konflikten i Algeriet, som har krävt tiotusentals liv, däribland många journalisters. I och med detta befann hon sig mitt i korselden mellan de algeriska myndigheterna och de islamska extremisterna.

Efter det att Salima Ghezalis inlägg om de mänskliga rättigheterna i Algeriet hade publicerats i "Le Monde Diplomatique" stoppade myndigheterna 1996 utgivningen

av hennes tidning. Ghezali svarade med följande uttalande: "Att komma ihåg principerna som utgör grundvalen för vårt mänskliga samhälle, och att sätta vaksamheten i förgrunden, är det bästa sättet för civilisationen att segra över barbariet."

Vid en utfrågning om pressfrihet inför Europaparlamentet den 25 april 1996 vittnade Salima Ghezali om den skräck och det tvång som journalister i Algeriet lever under när de försöker kringgå censuren och undkomma motståndarnas mordiska raseri.

2002, en kort tid innan tidningen "La Nation" skulle ges ut igen, bekräftade Salima Ghezali att veckotidningen skulle fortsätta att arbeta för att göra Algeriet till en öppen demokrati i framtiden.

Sedan februari 2005 är Salima Ghezali medlem av Europa-Medelhavsstiftelsen för stöd till människorättskämpare.

Ibrahim Rugova

När konflikten mellan serbiska styrkor och Kosovos befrielsearmé skärptes 1998 gav Europaparlamentet tydligt tillkänna sin ståndpunkt genom att tilldela kosovoalbanernas politiske ledare Sacharovpriset. Genom att ge priset till Ibrahim Rugova hedrade parlamentet en man som konsekvent har följt principen om fredligt motstånd mot våld.

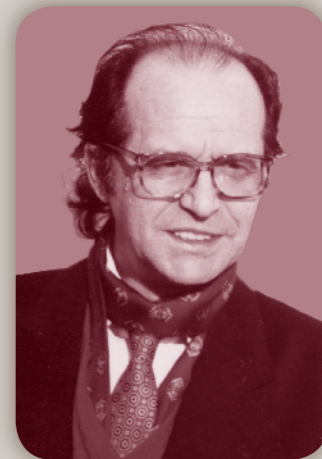
Ibrahim Rugova föddes den 2 december 1944 i Cerrca (Istog) i Kosovo och studerade litteraturvetenskap vid universitetet i Pristina innan han 1989 valdes in i ledningen för Kosovos demokratiska liga LDK. Samma år upphävde Belgrad Kosovos autonoma ställning, albanerna förtrycktes och regeringsmotståndarna häktades. 1990 antog Kosovos två miljoner albaner sin egen författning, och 1991 hölls en folkomröstning där 97 procent av kosovoalbanerna röstade för ett självständigt Kosovo. 1998 utsågs Ibrahim Rugova till president i den av albanerna egenhändigt utropade "Republiken Kosovo".

Pacifisten Rugova förordade enträget att motståndet mot den serbiska regimen skulle bedrivas utan våld. Han vinnlade sig hela tiden om att hålla möjligheten till dialog med Belgrad öppen. Han försökte även engagera omvärlden för sitt folks sak. Med oförminskad styrka ljuder hans ständiga maning till världssamfundet att utöva ett större tryck och erbjuda Kosovo internationellt skydd.

I övertygelsen att hans folk endast kan nå självbestämmande på fredlig väg undertecknade Ibrahim Rugova som kosovoalbanernas chefsförhandlare fredsavtalet i Rambouillet den 18 mars 1999. Belgrads vägran att underteckna avtalet resulterade i att Nato den 24 mars inledde luftangrepp mot Jugoslavien, som pågick under tre månader. Den 28 mars mördades Rugovas främste rådgivare vid fredsförhandlingarna, Fehmi Agani, i Pristina. Rugova blev själv tvungen att gå under jorden.

I mars 2002 valdes Ibrahim Rugova till Kosovos förste president.

President Rugova dog av cancer den 21 januari 2006.

Leyla Zana

1995 tilldelades Leyla Zana Sacharovpriset för sitt modiga försvar av de mänskliga rättigheterna och engagemang för att få till stånd en fredlig och demokratisk lösning på konflikterna mellan den turkiska regeringen och den kurdiska befolkningen. Vid den tidpunkten hade hon redan suttit i fängelse i ett år.

I samband med att hon försvarade sin fängslade makes rättigheter intog Zana en ledande roll. Detta fick till följd att hon ställde upp i valet till det turkiska parlamentet 1991. Hon fick 84 procent av rösterna i sin valkrets i Diyarbakir. Då hon tillträdde som parlamentsledamot lovade hon det kurdiska folket att kämpa för att det kurdiska och turkiska folket skulle kunna leva tillsammans under demokratiska former.

På grund av att hon i tal och skrift försvarade kurdernas rättigheter blev Leyla Zana och tre andra kurdiska parlamentsledamöter som var medlemmar i det prokurdiska Folkets demokratiska parti åtalade för samhörighet med

PKK och dömdes av Ankaras domstol för statens säkerhet i december 1994 till femton års fängelse.

1997 erbjöd sig regeringen att frige Leyla Zana av hälsoskäl, men hon tackade nej till erbjudandet. "Jag hoppas att en allmän amnesti skall utlysas för alla politiska fångar. Jag vill inte bli frigiven av hälsoskäl om mina politiska vänner fortfarande sitter fängslade."

Efter den nya rättegången 2003, som Europadomstolen för de mänskliga rättigheterna inte ansåg vara mer rättvis eller oberoende än den första rättegången, dömde domstolen de tidigare kurdiska parlamentsledamöterna att avtjäna resten av sina fängelsestraff.

Den 9 juni 2004 beslutade Turkiets appellationsdomstol dock att häva domen och frige Leyla Zana och hennes medfångar. Den 14 oktober 2004 kunde Leyla Zana sålunda slutligen hålla ett personligt anförande inför kammaren vid en högtidlig ceremoni i Europaparlamentet i Bryssel.

Wei Jingsheng

"Den kinesiska demokratiörelsens fader" var 1996 års mottagare av Sacharovpriset.

Kinas mest kände dissident föddes den 20 maj 1950. Föräldrarna var partifunktionärer. Under den maoistiska kulturrevolutionen var Wei Jingsheng en hängiven rödgardist. Han blev dock desillusionerad efter att ha sett många grymheter utföras i klasskampens namn och närmade sig i stället humanismen och demokratin.

När Deng Xiaoping övertog makten 1978, var Wei Jingsheng med och skapade "den demokratiska muren". I väggtidningar krävde medborgarna gottgörelse för lidna oförrätter. "Vad är sann demokrati?" frågade Wei på ett plakat och väckte därmed internationellt uppeende och den kinesiska regeringens vrede. Wei Jingsheng häktades 1979 efter att ha kallat Deng Xiaoping för en diktator som gick i Mao Tse-tungs fotspår. Under en skenrättegång anklagades han för kontrarevolutionär verksamhet och dömdes till 15 års fängelse och arbetsläger.

Efter sin frigivning 1993 gav han inte upp. Han tog kontakt med medierna i väst och fortsatte att kritisera kränkningarna av de mänskliga rättigheterna i Kina. 1994 bortfördes Wei Jingsheng av säkerhetspolisen och dömdes i slutet av 1995 åter till 14 års fängelse för anti-kommunistisk sammansvärjning.

Hans hälsa försämrades konstant till följd av de omänskliga fängelseförhållandena och den misshandel han utsatts för av medfångar.

Den 16 november 1997 frigavs Wei Jingsheng tack vare de internationella påtryckningarna, och utvisades till Förenta staterna. Genom sitt engagemang i den demokratiska koalitionen Overseas Chinese Democracy Coalition (OCDC), som grundades 1998, och i Wei Jingsheng-stiftelsen arbetar han vidare mot sitt främsta mål: mänskliga rättigheter och demokrati i Kina.

Izzat Ghazzawi

Izzat Ghazzawi föddes 1951 i Palestina. Han var lärare vid Birzeit-universitetet och hade en akademisk examen i engelsk litteratur. Han var ordförande för det palestinska författarförbundet, skrev romaner och noveller, arbetade som litteraturkritiker och var ordförande för den första internationella författarkonferensen i Palestina 1997.

Izzat Ghazzawi var medlem i det verkställande organet i det palestinska rådet för rättvisa och fred, och tilldelades det internationella priset för yttrandefrihet i Stavanger 1995. På grund av sin politiska verksamhet anhölls Ghazzawi och trakasserades upprepade gånger av den israeliska polisen.

Hans liv påverkades starkt av att den israeliska armén mördade hans 16-årige son Ramy. Sonen dödades på en skolgård då han försökte hjälpa en sårad kamrat. Trots denna tragiska händelse fortsatte Izzat Ghazzawi att försöka skapa en kulturell och politisk dialog med det israeliska folket.

Tillsammans med den israeliske författaren Abraham B. Yehoshua och fotografen Oliviero Toscani publicerade han en bok om förbindelserna mellan palestinierna och israelerna, som gjorde stor succé.

Izzat Ghazzawi avled den 4 april 2003.

Tack vare sin erfarenhet och sitt engagemang personifierar Izzat Ghazzawi och Nurit Peled-Elhanan ett konkret hopp om en fredlig förhandlingslösning på konflikten mellan palestinier och israeler. Deras personliga tragedi gjorde dem inte till fiender, deras smärta förvandlades inte till hat utan omformades till energi som kan användas till att finna ett sätt att respektera varandras rättigheter.

Nurit Peled-Elhanan

Israeliska Nurit Peled-Elhanan föddes 1949. Hon är universitetslärare, har en akademisk examen i allmän litteraturvetenskap, och har blivit symbolen för ett Israel som verkligen vill att man skall finna en förhandlingslösning på konflikten och som uttryckligen kräver att båda folken och båda staterna skall existera på lika villkor. Hennes pappa, den berömda generalen Matti Peled, är känd för sin kamp för fred och framsteg.

Nurit Peled-Elhanans 14-åriga dotter Smadar föll offer för en palestinsk självmordsbombares attentat i västra Jerusalem. Nurit sade att hon då hennes dotter dog inte lät sin förtvivlan ta överhanden, utan hon höll tal där hon koncentrerade sig på vem som bär ansvaret för en kortsynt politik där man vägrar erkänna den andres rättigheter och där man underbläser hat och konflikter. Nurit Peled-Elhanan har grundat en förening för israeliska och palestinska familjer som fallit offer för våld.

Under ett tal som Nurit Peled-Elhanans höll inför skolungdomar i Rimini den 4 februari 2004 sade hon att det är hög tid att man betecknar det som utspelar sig i Mellanöstern som brott i stället för politiska eller militära händelser, det är hög tid att man undervisar i hur man kan känna igen falska ideal och protestera mot den fruktansvärda användningen av sådana ideal, och det är hög tid att vi åter blir individer istället för nationer, individer istället för trupper och att vi tillsammans räddar de barn som ännu är i livet genom att säga: Nu får det vara nog!

José Alexandre "Xanana" Gusmão

Xanana Gusmão föddes den 20 juni 1946 i Laleia på Östtimor.

Då portugiserna drog sig tillbaka blev läget i Indonesien instabilt. Den 7 december 1975 invaderade Indonesien landet. Gusmão gick under jorden och blev 1978 befälhavare för den väpnade enheten av Fretilin, den revolutionära fronten för Östtimors självständighet.

I våldsamheterna under invasionen dödades uppskattningsvis 200 000 människor, men befolkningens motstånd fortsatte. Xanana Gusmão försökte nå en fredlig lösning. Han föreslog den indonesiska regeringen en fredsplan och samtal under FN:s överinseende. 1986 lyckades han förena de politiska och samhällseliga krafterna i Östtimors nationella motståndsråd (CNRT).

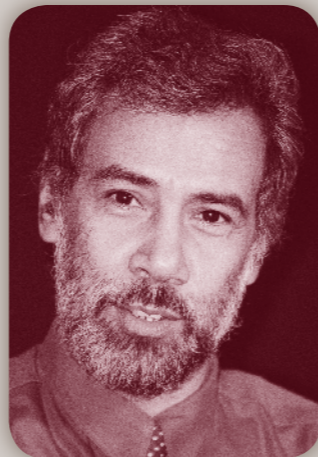
Den 20 november 1992 greps Xanana Gusmão. Han dömdes för separatistisk verksamhet och illegalt vapeninnehav till livstids fängelse, vilket senare ändrades till 20 års fängelse. I februari 1999 sattes han slutligen i husarrest. Inte ens

fängslandet av Gusmão, som också kallas "Östtimors Mandela", kunde krossa oppositionen.

Xanana Gusmão frigavs den 7 september 1999, kort efter folkomröstningen den 30 augusti, i vilken 80 procent av Östtimors befolkning hade röstat för självständighet. Detta var den indonesiske presidenten Habibies reaktion på det massiva internationella trycket.

Xanana Gusmão, som i sin egenskap av förespråkare för fred och dialog blivit en symbol för motståndet på Östtimor och gett hopp åt den internationella solidaritetsrörelsen, sade då han frisläpptes: "Som en fri man lovar jag att göra allt för att Östtimor och mitt folk skall få fred."

I april 2002 anordnades de första fria presidentvalen i Östtimor. Xanana Gusmão valdes till president med nästan 83 procent av rösterna. Den 20 maj 2002 förklarade Kofi Annan Demokratiska republiken Östtimor officiellt för självständig.

¡BASTA YA!

Folkrörelsen ¡BASTA YA! (Nu får det vara nog!), som i juli 2004 utsågs till rådgivande organ inom FN:s ekonomiska och sociala råd, består av medborgare som arbetar för mänskliga rättigheter, demokrati och tolerans i Baskien. Medlemmarna delar en ideologi som framför allt består av följande tre principer:

- > Att aktivt protestera mot terrorism.
- > Att stödja samtliga offer för terrorism och politiskt våld.
- > Att försvara en fungerande rättsstat med en konstitution och en stadga om autonomi.

I Baskien äventyras de grundläggande friheterna och mänskliga rättigheterna genom de terroristdåd som utförs av ETA och dess undergrupper. Tusentals personer utsätts för hot, utpressning, mord samt attentat mot dem själva, deras familjer och deras egendom. De kan inte yttra sig fritt eller utöva sina rättigheter utan att utsätta sig för stora risker.

Medlemmarna i folkrörelsen ¡BASTA YA! riskerar sitt liv i kampen mot terrorism, och deras enda "vapen" är en fredlig mobilisering av medborgare så att dessa försvarar sina grundläggande rättigheter. ¡BASTA YA! vill öka medvetenheten bland medborgarna genom olika initiativ och demonstrationer för att visa solidaritet med alla medborgare som bekämpar terrorism och arbetar för att bevara de demokratiska värdena.

I mars 2002 förklarade en av rörelsens grundare inför utskottet för rättsliga frågor och den inre marknaden att människorna har fått nog efter 25 år av stridigheter. Under de tio senaste åren har redan tio procent av befolkningen i Baskien valt att lämna området.

FN:s generalsekreterare Kofi Annan och hela FN:s personal

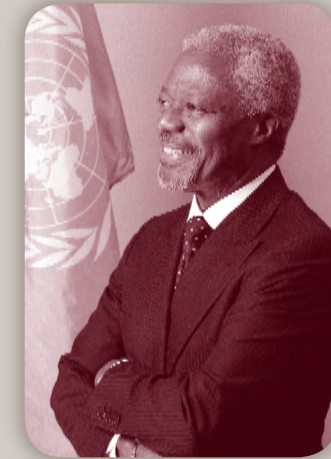
särskilt för att hedra minnet av Sergio Vieira de Mello och de många andra FN-tjänstemän som mist livet under utövandet av sitt arbete för fred i världen

Genom att 2003 tilldela FN Sacharovpriset uttryckte Europaparlamentet sitt erkännande för organisationens insatser för fred, mänskliga rättigheter och grundläggande rättigheter samt för att främja demokratin och rättsstatsprincipen överallt i världen.

Under globaliseringens tidevarv har man under Kofi Annans ledning strävat efter att göra FN till ett instrument som på ett effektivare sätt kan tillgodose de globala behoven. "Vi kommer att fortsätta våra ansträngningar för att bekämpa fattigdom, sjukdomar, klimatförändringar och spridning av handeldvapen. Vi kommer även att arbeta tillsammans för att bekämpa terrorism och spridning av massförstörelsevapen. FN måste omedelbart ta itu med alla dessa hot".

Sacharovpriset skall också hedra hela FN:s personal, som arbetar för fred i världen, ofta under svåra förhållanden. FN-tjänstemännen riskerar sina liv och många har redan mist livet i tjänsten.

Priset utdelades särskilt för att hedra minnet av Sergio Vieira de Mello, FN:s höge kommissarie för mänskliga rättigheter och en av de mest förtjänstfulla företrädarna för FN. Han var Kofi Annans särskilt utsände i Irak och dödades i augusti 2003 tillsammans med flera andra FN-tjänstemän vid en attack mot FN:s huvudkvarter i Bagdad.

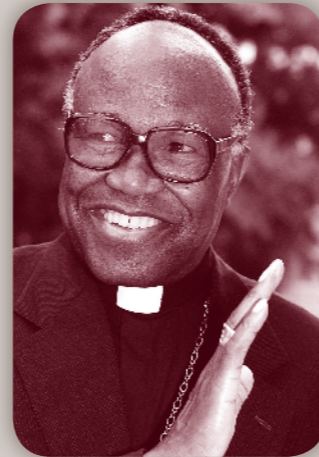
Dom Zacarias Kamwenho

1999 började det angolanska folket bli allt mer medvetet om behovet av att kämpa för fred och mänskliga rättigheter. Denna medvetenhet har främjats och kännetecknats av de ansträngningar som företrädare för olika kyrkor och flera organ inom det civila samhället gjort för att främja en "omfattande nationell försoning".

I spetsen för denna fredsörelse finner man i synnerhet ärkebiskop Zacarias Kamwenho. Han föddes 1934 i Chimbundo (Huambo, Angola), prästvigdes 1961 och utnämndes till ärkebiskop i Lubango 1995. Han yttrade sig på ett säkert, opartiskt och ståndaktigt sätt och fick på det sättet ständigt gehör bland samtliga parter i konflikten, för att genom politisk dialog kunna uppnå hållbar fred efter det inbördeskrig som pågått i 26 år. För detta uttröttliga arbete tilldelades han Europaparlamentets Sacharovpris 2001.

Vapenvilan som infördes 2002 efter mordet på Jonas Savimbi, de framgångsrika fredsförhandlingarna och den allmänna demokratiseringsandan, berodde till stor del på den kampanj som fördes av Dom Zacarias Kamwenho och andra religiösa ledare samt förgrundsfigurer från det civila samhället.

2003 avgick ärkebiskop Kamwenho som ordförande för Angolas och São Tomés episkopala konferens (CEAST), men inom sitt stift och den angolanska ekumeniska fredskommittén (COEIPA) arbetar han alltjämt för genomförande av demokrati, respekt för grundläggande friheter och mänskliga rättigheter, rättsstatsprincipen och en hållbar nationell försoning.

Det vitryska journalistförbundet

Det vitryska journalistförbundet intar en framträdande plats bland pristagarna för sitt engagemang för yttrandefrihet och arbete för en oberoende och professionell journalistik i Vitryssland.

Som företrädare för cirka 1 000 mediearbetare arbetar det vitryska journalistförbundet under extremt svåra förhållanden för att skydda journalisternas legitima rättigheter. Journalisterna utsätts ofta för hot, trakasserier, landsförvisning och åtal. Till följd av journalistförbundets snabba åtgärder har ansvariga personer i enskilda fall kunnat ställas till svars för mordhot mot journalister. Trots avsaknaden av ett oberoende rättsväsende har journalistförbundets jurister ofta lyckats ge journalister och medier god rättshjälp inför domstol.

Förbundet spelar även en viktig iakttagande roll då det dokumenterar konflikter mellan de statliga myndigheterna och de icke-statliga medierna, ger råd till tidningar och uppmanar myndigheterna att vidta relevanta åtgärder.

Journalisterna arbetar också ständigt för en hög professionell standard.

En viktig del av verksamheten består i att öka medborgarnas kunskaper om deras konstitutionella rätt till informationsfrihet och göra dem medvetna om att de kan göra sina rättigheter gällande. I det syftet arbetar det vitryska journalistförbundet för att förhindra att en ny förtryckande medielage antas. Genom sitt centrum för värnande om och rättshjälp till media arbetar det vitryska journalistförbundet för att förbättra det befintliga regelverket.

Den 3 maj 2005, på pressfrihetsdagen, bad förbundet om stöd till den oberoende pressen i Vitryssland, eftersom de vitryska medborgarna, till följd av den rådande situationen i landet, endast kan få aktuell och omfattande information om vad som sker i Vitryssland och i världen genom en oberoende press.

Oswaldo José Payá Sardiñas

2002 gav Europaparlamentet Sacharovpriset till grundaren av den kristdemokratiska kubanska befrielseörelsen, Movimiento Cristiano Liberación, Oswaldo José Payá Sardiñas, född 1952. Det gav honom priset för att han inte låter sig skrämmas, utan fortsätter att arbeta för en nationell dialog och demokratiska förändringar i Kuba.

Trots att han allt sedan ungdomen förföljts och dömts för sin kritik mot Fidel Castros politik engagerar han sig fortfarande i dessa frågor. 1997 utarbetade Payá Sardiñas Varelaprojektet, vars syfte var att få till stånd en nationell folkomröstning om yttrande- och föreningsfrihet, fria pluralistiska val, frigivning av alla politiska fångar och ekonomiska och sociala reformer. Payá Sardiñas arbetar för att få till stånd politiska förändringar med hjälp av gällande rättsmedel. Han och hans medkämpar lyckades samla in 25 000 underskrifter och lade fram projektet för nationalförsamlingen i maj 2002. För första gången stod hela oppositionen enad bakom manifestet med titeln

"Todos Unidos" (Alla tillsammans).

I mars 2003 dömdes 75 kubaner – två tredjedelar av dem hade deltagit aktivt i kampanjen för folkomröstningen – till långa fängelsestraff för brott mot den nationella självständigheten och territoriella integriteten.

Oswaldo José Payá Sardiñas har försäkrat Europaparlamentet om att den kubanska regeringens förtryck inte kan stoppa kampanjen, eftersom det kubanska folket vill få till stånd ett regimskifte utan våld.

I juli 2003 skrev 200 av Europaparlamentets ledamöter under "Sacharovinitiativet" och lovade pristagaren fortsatt stöd.

Kvinnor i vitt

Kvinnor i vitt från Kuba var en av de tre mottagarna av 2005 års Sacharovpris. Genom priset gav Europaparlamentet sitt erkännande åt deras mod och engagemang för mänskliga rättigheter i Kuba och riktade uppmärksamheten på de 75 politiska dissidenter som greps i mars 2003 och fortfarande sitter fängslade, i de flesta fall för att helt enkelt ha kritiserat bristen på politisk frihet i landet. I Kuba betraktas offentlig kritik av regeringen som en subversiv handling som bestraffas med fängelse i upp till 25 år.

Alla försök att glömma bort fångarna har misslyckats, eftersom deras fruor, mödrar och döttrar genom sin fredliga protest har skapat internationell uppmärksamhet kring situationen.

De kallar sig för Kvinnor i vitt (Damas de Blanco) och bildades som en spontan rörelse i början av 2004. De är inte något politiskt parti, och inte heller bundna till någon som helst politisk organisation. Genom att bära vita kläder, som en symbol för oskuld och renhet, agerar de som de argentinska kvinnorna Madres de la Plaza de Mayo på 1970-talet, som fick Sacharovpriset 1992 och som tillämpade en liknande taktik för att få veta vad som hände med deras barn som försvann under militärdiktaturen.

Varje söndag går Kvinnor i vitt i högmässan i Santa Rita-kyrkan. Därefter går de lugnt och stilla nedför femte avenyn i Havanna med blommor i händerna för att kräva att deras anhöriga och alla de som godtyckligt hålls fängslade på ön skall frigges. Till en början skrev de brev till de kubanska myndigheterna, utan att någonsin få svar. Det är första gången på 47 år som kvinnor i Kuba har gått ut på gatan för att protestera mot orättvisa fängslanden.

Trots hot och förolämpningar fortsätter Kvinnor i vitt att kämpa för Kubas politiska fångars rättigheter och det kubanska folkets värdighet. Det allvarligaste angreppet på dem ägde rum den 20 mars 2004 – palmsöndagen – då de attackerades och förolämpades av medlemmar av en regeringsvänlig kubansk kvinnoorganisation.

Deras krav på rättvisa och omedelbart och ovillkorligt frigivande av alla politiska fångar förs fram genom en fredlig kamp. De lider tillsammans för de fruktansvärda villkor deras nära och kära utsätts för i fängelset. Kvinnor i vitt har uppmanat alla folk att visa solidaritet med deras sak.

Gruppen utsåg fem kvinnor som skulle ta emot priset för Kvinnor i vitt vid ceremonin i Europaparlamentet i Strasbourg: Laura Pollán, hustru till Héctor Maserda, Miriam Leiva, hustru till Oscar Espinosa Chepe, Berta Soler, hustru till Ángel Moya, Loyda Valdés, hustru till Alfredo Felipe Fuente, och Julia Núñez, hustru till Adolfo Fernández Sainz.

De kubanska myndigheterna tillät inte företrädarna att lämna landet och ta emot priset i Strasbourg. De företrädades av Blanca Reyes, en av aktivisterna som för tillfället bor i Spanien. I skrivande stund har Sacharovpriset ännu inte överlämnats till Kvinnor i vitt. Europaparlamentet fortsätter att insistera på att de har rätt att ta emot priset personligen vid ett plenarsammanträde.

Hauwa Ibrahim

En av mottagarna av 2005 års Sacharovpris var Hauwa Ibrahim, en 37-årig människorättsadvokat från Abuja, Nigeria, och mor till två söner. Hon föddes i en liten, fattig by som dotter till en mulla. Det var inte meningen att hennes öde skulle omfatta en karriär som advokat. Vid 12 års ålder var det tänkt att hon skulle gifta sig, och vid samma ålder borde hon ha avslutat sin skolgång. Men hon vägrade acceptera det ödet.

Hon började som en av mycket få kvinnliga advokater i norra Nigeria, och hennes arbete förde henne långt ut på landsbygden. De enda tillgängliga färdmedlen för att ta sig till byarna var kameler och åsnor. Hon beskriver själv den här tiden som en av de bästa perioderna i hennes liv, eftersom hon kunde identifiera sig med de gräsrotter hon själv kom ifrån.

Hon är i högsta grad medveten om utbildningens betydelse för att ge kvinnor inflytande och som det bästa skyddet för dem som lider brist på allt. Fattigdom och analfabetism går hand i hand, och fundamentalismen finner sin grogrund i okunskap. Hauwa Ibrahim, som själv fick en muslimsk uppfostran, arbetar oförtröttligt för att bekämpa religiös fundamentalism.

Hauwa Ibrahim har byggt upp någonting som måste beskrivas som en mycket ovanlig advokatbyrå: man försvarar människor som döms enligt den islamiska sharialag som tillämpas i 12 delstater i norra Nigeria. Dödsstraff utdöms fortfarande, även om de för tillfället inte verkställs. Hauwa Ibrahim har sedan 1999 arbetat utan ersättning som försvarets rådgivare i 47 fall, och i flera av dessa har kvinnor stått anklagade för äktenskapsbrott och riskerat att stenas till döds. Det var hon som lyckades skapa den internationella opinion som räddade livet på Amina Lawal, Safiya Hussaini och Hafsatu Abubakar. Hon har också varit mycket engagerad i andra fall som handlat om grym och omänsklig bestraffning, till exempel kvinnor som dömts till spöstraff eller unga pojkar som dömts till amputation för stöld.

Hauwa Ibrahim har blivit en ikon, men många upplever hennes karisma som stötande. Hon är bannlyst från islamiska domstolar. "Jag kommenterar inte Koranen", säger hon. "Mitt enda mål är att var och ens grundläggande rättigheter skall respekteras, liksom rättsstaten och rätten till en rättvis rättegång."

Hauwa har med framgång argumenterat att shariadomstolarna enligt sharialag måste respektera både de processrättsliga och sakrättsliga rättigheter som garanteras i sharialagarna och den nigerianska konstitutionen och att de internationella människorättsfördrag som Nigeria har undertecknat måste följas.

Idag ger Hauwas kamp återverkningar långt utanför Nigerias gränser. Men hennes svåraste uppgift är ännu inte slutförd: att göra sin röst hörd i sitt eget land.

Boîte Postale BP 1024 F
1, avenue du Président Robert Schuman
F-67070 STRASBOURG CEDEX
Tel.: (33-3) 88 17 4001

Wiertzstraat
B-1047 BRUSSEL
Rue Wiertz
B-1047 BRUXELLES
Tel.: (32-2) 284 21 11

EUROPEAN PARLIAMENT
Plateau du Kirchberg
L-2929 LUXEMBOURG
Tel.: (352) 4300-1

FINLAND/SUOMI

HELSINKI
Pohjoisesplanadi 31
FIN-00100 HELSINKI
Tel.: +358/9.6220450
Fax: +358/9.6222610

E-mail: ephelsinki@europarl.europa.eu
Internet: http://www.europarl.fi

FRANCE

PARIS
288, Bd Saint Germain
F-75341 PARIS CEDEX 07
Tel.: +33/(0)1.40634000
Fax: +33/(0)1.45515253

E-mail: epparis@europarl.europa.eu
Internet: http://www.europarl.europa.eu/paris

STRASBOURG

Allée du Printemps - BP 1024/F
F-67070 STRASBOURG CEDEX
Tel.: +33/(0)3.88174001
Fax: +33/(0)3.88175184

Email: epstrasbourg@europarl.europa.eu

MARSEILLE

2, rue Henri Barbusse
F-13241 MARSEILLE CEDEX 01
Tel.: +33/(0)4.91914600
Fax: +33/(0)4.91909503

E-mail: epmarseille@europarl.europa.eu

IRELAND

DUBLIN
European Union House
43, Molesworth Street
IRL - DUBLIN 2
Tel.: +353/1.6057900
Fax: +353/1.6057999

E-mail: epdublin@europarl.europa.eu
Internet: http://www.europarl.ie

ITALIA

ROMA
Via IV Novembre, 149
I-00187 ROMA
Tel.: +39/06.699501
Fax: +39/06.69950200

E-mail: eproma@europarl.europa.eu
Internet: http://www.europarl.it

MÜNCHEN
Erhardtstrasse 27
D-80469 MÜNCHEN
Tel.: +49/89.202.0879.0
Fax: +49/89.202.0879.73
E-mail: epmuenchen@europarl.europa.eu
Internet: http://www.europarl.de

ΕΛΛΑΣ

ΑΘΗΝΑΙ
8, Leof. Amalias
GR-105 57 ATHINAI
Tel.: +30/210.3311541-47
Fax: +30/210.3311540
E-mail: epathinai@europarl.europa.eu
Internet: http://www.europarl.gr

EESTI

TALLINN
Rävala 4
EE-10143 TALLINN
Tel.: +372/ 630 6968
Fax: +372/630 6968
E-mail: eptallinn@europarl.europa.eu
Internet: http://www.europarl.ee

ESPAÑA

MADRID
Paseo de la Castellana, 46
E-28046 MADRID
Tel.: +34/91.436.47.47
Fax: +34/91.577.13.65
E-mail: epmadrid@europarl.europa.eu
Internet: http://www.europarl.es

BARCELONA
Paseo de Gracia, 90 1°
E-08008 BARCELONA
Tel.: +34/93.2722044
Fax: +34/93.2722045
E-mail: epbarcelona@europarl.europa.eu
Internet: http://www.europarl.es

BELGIQUE/BELGIË

BRUXELLES
Rue Wiertz 60
B-1047 BRUXELLES
Tel.: +32/2.2842005
Fax: +32/2.2307555

E-mail: epbruxelles@europarl.europa.eu
Internet: http://www.europarl.europa.eu/brussels

БЪЛГАРИЯ

СОФИЯ
9 Moskovska Str.
BG-1000 СОФИЯ
Tel.: +359/2 985 35 45
Fax: +359/2 981 99 44

E-mail: epsofia@europarl.europa.eu
Internet: http://www.europarl.europa.eu/sofia

ČESKÁ REPUBLIKA

PRAHA
Jugmannova 24
CZ-110 00 PRAHA 1
Tel.: +420/255708208
Fax: +420/255708200

E-mail: eppraha@europarl.europa.eu
Internet: http://www.evropsky-parlament.cz

DANMARK

KØBENHAVN
Europa-Parlamentet/Informationskontoret
i Danmark/Europa-Huset
Gothersgade 115
DK-1123 KØBENHAVN K
Tel.: +45/33.143377
Fax: +45/33.150805

E-mail: epkobenhavn@europarl.europa.eu
Internet: http://www.europarl.dk

DEUTSCHLAND

BERLIN
Unter den Linden 78
D-10711 BERLIN
Tel.: +49/30.2280-1000
Fax: +49/30.2280-1111

E-mail: epberlin@europarl.europa.eu
Internet: http://www.europarl.de

Reportrar utan gränser har en trespråkig hemsida där man dagligen för räkning över antalet angrepp på pressfriheten i världen. På hemsidan kan man också underteckna petitioner online till stöd för fångslade journalister. För att kringgå censur publicerar man ibland artiklar som har förbjudits i upphovslandet. Dessutom ger man plats åt tidningar som har tvingats lägga ned sin verksamhet i sina hemländer, och den fungerar som ett forum för journalister som har "tystats" av myndigheterna i sina länder. Den 10 december varje år delar organisationen ut Reportrar utan gränser – Frankrikestiftelsens pris till journalister som har gjort framstående insatser för pressfrihetens sak i sina länder.

Reportrar utan gränser

Reportrar utan gränser – en av tre mottagare av Sacharovpriset 2005 – arbetar för pressfrihet i hela världen och försvarar och stöder journalister och andra mediearbetare som utsätts för förföljelse och censur.

Enligt Reportrar utan gränser bor mer än en tredjedel av världens befolkning i länder där det saknas pressfrihet. Fram till den 10 oktober i år hade 62 journalister i världen dödat i sitt arbete. Idag sitter över 130 journalister runt om i världen i fängelse, och i vissa fall får de sitta fångslade åtskilliga år bara för att de gjort sitt jobb. Reportrar utan gränser har kämpat mot detta i mer än 20 år. Organisationen håller ständig beredskap via sitt nätverk av över 100 korrespondenter, och varje gång pressfriheten utsätts för ett angrepp går man ut med kraftfulla fördömanden i pressmeddelanden världen runt. Dessutom bedriver man särskilda kampanjer för att öka allmänhetens medvetenhet. Dels lyfter man fram moraliska argument mot inskränkningar av pressfriheten, censur och förföljelse av massmedier, dels erbjuder man praktisk hjälp åt journalister som arbetar i krigshärjade områden.

I januari 2002, när Reportrar utan gränser upprättade Damoklesnätverket, fick organisationen också ett juridiskt vapen. För att se till att de som mördats och torterat journalister ställs inför rätta ger nätverket offren juridisk rådgivning och företräder dem vid rättegången.

Organisationen bedriver verksamhet på fem kontinenter genom nationella grenar och regionala kontor och i nära samarbete med lokala och regionala pressfrihetsorganisationer.

MILANO
Corso Magenta, 59
I-20123 MILANO
Tel.: +39/02/43 44 171
Fax: +39/02/43 44 17 500
E-mail: epmilano@europarl.europa.eu

KYPROS
NICOSIA
5A Demophontos street
Nicosia 1075
Adresse postale PO Box 23440
1683 NIKOSIA
Tel.: +357 / 22 46 06 94
Fax: +357 / 22 76 77 33
E-mail: epnicosie@europarl.europa.eu
Internet: <http://www.europarl.europa.eu/nicosia>

LATVIJA
RIGA
Aspāzijas bulvāris 28
LV-1050, RĪGA
Tel.: +371 / 708 54 60
Fax: +371 / 708 54 70
E-mail: epriga@europarl.europa.eu
Internet: <http://www.europarl.lv>

LIETUVA
VILNIUS
Naugarduko 10
LT-2001, VILNIUS
Tel.: +370 / 5 212 07 66
Fax: +370 / 5 261 98 28
E-mail: epvilnius@europarl.europa.eu

LUXEMBOURG
Maison de l'Europe7
Rue du Marché-aux-Herbes
L-1728 LUXEMBOURG
Tel.: +352 / 4300 22597
Fax: +352/430022457
E-mail: epluxembourg@europarl.europa.eu

MAGYARORSZÁG
BUDAPEST
DEÁK PALOTA
H-1052 BUDAPEST
Deák Ferenc u. 15.
Tel.: +36 / 1 411 3540
Fax: +36 / 1 411 3560
E-mail: epbudapest@europarl.europa.eu
Internet: <http://www.euiparl.hu>

MALTA
LA VALLETTA
280, Republic Street
VLT 04 VALLETTA
Tel.: +356 / 21 23 50 75
Fax: +356 / 21 22 75 80
E-mail: epvalletta@europarl.europa.eu
Internet: <http://www.europarl.europa.eu/valletta>

NEDERLAND
DEN HAAG
Korte Vijverberg, 6
NL-2513 AB DEN HAAG
Tel.: +31/70.313.5400
Fax: +31/70.3647001
E-mail: epdenhaag@europarl.europa.eu
Internet: <http://www.europeesparlement.nl>

ÖSTERREICH
WIEN
Kärntnerring, 5-7
A-1010 WIEN
Tel.: +43/1.516170
Fax: +43/1.5132515
E-mail: epwien@europarl.europa.eu
Internet: <http://www.europarl.at>

POLSKA
WARSZAWA
Biuro Informacyjne Parlamentu Europejskiego
ul. Jasna 14/16a
00-041 WARSZAWA
Tel.: +48/ 22 595 24 70
Fax: +48/ 22 595 24 80
E-mail: epwarszawa@europarl.europa.eu
Internet: <http://www.europarl.europa.eu/warszawa>

PORTUGAL
LISBOA
Largo J. Monnet, 1-6
P-1250 LISBOA
Tel.: +351 / 21 350 49 00
Fax: +351 / 21 354 00 04
E-mail: eplisboa@europarl.europa.eu
Internet: <http://www.parleurop.pt>

ROMÂNIA
BUCUREȘTI
1 Strada Boteanu, Sector 1
RO - 010027 BUCUREȘTI
Tel.: +40 / 21 305 79 86
Fax: +40 / 21 315 79 29
E-mail: epbucarest@europarl.europa.eu
Internet: <http://www.europarl.europa.eu/bucuresti>

SLOVENIJA
LJUBLJANA
Breg 14
SL-1000 LJUBLJANA
Tel.: +386/(0)1 252 88 30
Fax: +386/(0)1 252 88 40
E-mail: epljubljana@europarl.europa.eu
Internet: <http://www.europarl.si>

SLOVENSKA REPUBLIKA
BRATISLAVA
Palisády 29
SK-811 06 BRATISLAVA
Tel.: +421/(0)2/59 20 32 97
Fax: +421/(0)2/54 64 80 13
E-mail: epbratislava@europarl.europa.eu
Internet: <http://www.europskyparlament.sk>

SVERIGE
STOCKHOLM
Nybgatan 11, 3 tr.
S-114 39 STOCKHOLM
Tel.: +46/(0)8 562 444 55
Fax: +46/(0)8 562 444 99
E-mail: epstockholm@europarl.europa.eu
E-mail: info@europarl.se
Internet: <http://www.europarl.se>

UNITED KINGDOM
LONDON
2, Queen Anne's Gate
UK – LONDON SW1H 9AA
Tel.: +44/207.2274300
Fax: +44/207.2274302
E-mail: eplondon@europarl.europa.eu
Internet: <http://www.europarl.org.uk>

EDINBURGH
The Tun, 4 Jackson's Entry
Holyrood Road
UK – EDINBURGH EH8 8PJ
Tel.: 44/131.5577866
Fax: 44/131.5574977
E-mail: epdinburgh@europarl.europa.eu